

บทที่ 7

สรุปและข้อเสนอแนะ

7.1 สรุป

ผลการวิเคราะห์แผนการผลิตที่เหมาะสมของเกษตรกรในกลุ่มตัวอย่างของอำเภอแม่แตง อำเภอสันทราย และอำเภอแม่ออน พบว่า แผนการผลิตที่เหมาะสมของการผลิตในฤดูฝนทำให้มีผลตอบแทนสุทธิมากที่สุดเท่ากับ 10.03 ล้านบาท มีการใช้ประโยชน์จากที่ดินในการผลิตรายอำเภอ ซึ่งกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างใช้ที่ดินในการผลิตผักอินทรีย์ทั้งหมดที่มี ส่วนกิจกรรมการผลิตทั้งหมดนั้น ใช้ทุนการผลิตและกู้เงินจากแหล่งต่างๆ ดังนี้ อำเภอแม่แตงใช้ทุนการผลิต 454,730 บาท กู้เงินจากกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ 42,309 บาท อำเภอสันทรายใช้ทุนการผลิต 424,437 บาท กู้เงินจากแหล่งทุน 2 แหล่ง ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรจำนวน 17,181 บาท และกู้จากกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์จำนวน 180,000 บาท ส่วนอำเภอแม่ออนใช้ทุนการผลิต 861,338 บาท และกู้เงินจากกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ 640,856 บาท ส่วนแผนการผลิตที่เหมาะสมของการผลิตพืชในฤดูแล้งนั้น แผนการผลิตที่เหมาะสมในฤดูแล้งทำให้มีผลตอบแทนสุทธิมากที่สุดเท่ากับ 5.84 ล้านบาท มีการใช้ประโยชน์จากที่ดินในการผลิตรายอำเภอ โดยกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างใช้ที่ดินในการผลิตผักอินทรีย์ทั้งหมดที่มีเช่นเดียวกัน ส่วนกิจกรรมการผลิตทั้งหมดในแต่ละอำเภอมีการใช้ทุนการผลิตและกู้เงิน ดังนี้ อำเภอแม่แตงใช้ทุนการผลิตรวม 350,000 บาท และกู้เงินจากกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์จำนวน 233,185 บาท อำเภอสันทรายใช้ทุนการผลิตจำนวน 270,000 บาท และกู้เงินจากแหล่งเงินกู้ 2 แหล่งด้วยกัน คือกู้จากสหกรณ์การเกษตรจำนวน 355,512 บาท และกู้จากกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์จำนวน 180,000 บาท และอำเภอแม่ออนใช้ทุนการผลิตรวม 540,000 บาท กู้เงินจากแหล่งเงินกู้ 2 แหล่งเช่นกัน คือกู้จากสหกรณ์การเกษตรจำนวน 139,747 บาท และกู้จากกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์จำนวน 780,000 บาท ทางด้านแผนการผลิตที่เหมาะสมของการผลิตในฤดูร้อน พบว่าแผนการผลิตที่เหมาะสมทำให้เกษตรกรมีผลตอบแทนสุทธิมากที่สุดเท่ากับ 8.45 ล้านบาท โดยมีการใช้ประโยชน์จากที่ดินในการผลิตรายอำเภอซึ่งใช้ที่ดินในการผลิตผักอินทรีย์ทั้งหมดเช่นเดียวกัน ส่วนกิจกรรมการผลิตใช้ทุนการผลิตและการกู้เงินจากแหล่งต่างๆ ดังนี้ อำเภอแม่แตงใช้ทุนการผลิตทั้งสิ้น 216,000 บาท โดยมีการกู้เงินจากกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์จำนวน 468,617 บาท อำเภอสันทรายใช้ทุนการผลิตรวม 216,000 บาท และมีการกู้เงินจากแหล่งทุน ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรจำนวน 226,162 บาท และกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์จำนวน 180,000 บาท ส่วนอำเภอแม่ออนใช้ทุนการผลิตทั้งสิ้น 570,000 บาท และมีการกู้เงินจากกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์จำนวน 396,382 บาท

ทางการตลาดของผักอินทรีย์นั้น พบว่าการรับผลผลิตผักอินทรีย์ของตลาดทั้ง 3 รูปแบบ มีรายละเอียดดังนี้ การผลิตผักอินทรีย์ทั้ง 3 ฤดู พบว่าตลาดเกษตรอินทรีย์ในชุมชนของอำเภอแม่แตง อำเภอสันทราย และอำเภอแม่ออน สามารถรับผลผลิตผักอินทรีย์ทั้ง 9 ชนิด ได้แก่ พริก บร็อกโคลี่ กะหล่ำดอก กะหล่ำปลี ผักกาดขาว มะเขือเทศ ถั่วฝักยาว แดงกวา และคะน้า แต่สามารถรับผลผลิตได้ในปริมาณที่ไม่มากนัก เมื่อเทียบกับตลาดในเมืองและศูนย์รวบรวมผลผลิต โดยการผลิตในฤดูฝน ตลาดเกษตรอินทรีย์ในเมืองสามารถรับผลผลิตผักอินทรีย์รายอำเภอได้ ดังนี้ รับผลผลิตผักอินทรีย์จากอำเภอแม่แตง ได้แก่ ผักกาดขาว แดงกวา และคะน้า รับผลผลิตจากอำเภอสันทราย ได้แก่ มะเขือเทศ และถั่วฝักยาว และรับผลผลิตจากอำเภอแม่ออน ได้แก่ พริก บร็อกโคลี่ กะหล่ำดอก และกะหล่ำปลี ส่วนการรับผลผลิตผักอินทรีย์ของศูนย์รวบรวมผลผลิตนั้น พบว่าสามารถรับผลผลิตผักอินทรีย์จากอำเภอแม่แตง ได้แก่ ผักกาดขาว แดงกวา และคะน้า รับผลผลิตมะเขือเทศ และถั่วฝักยาวจากอำเภอสันทราย และรับผลผลิตพริก บร็อกโคลี่ กะหล่ำดอก กะหล่ำปลี ผักกาดขาว มะเขือเทศ และคะน้าจากอำเภอแม่ออน ส่วนการผลิตในฤดูหนาว ในส่วนของตลาดเกษตรอินทรีย์ในเมืองสามารถรับผลผลิตจากอำเภอแม่แตง ได้แก่ แดงกวา และคะน้า ส่วนอำเภอสันทราย รับผลผลิตจากอำเภอสันทราย ได้แก่ พริก กะหล่ำดอก และผักกาดขาว และอำเภอแม่ออน และรับผลผลิตจากอำเภอแม่ออน ได้แก่ บร็อกโคลี่ กะหล่ำปลี ผักกาดขาว มะเขือเทศ และถั่วฝักยาว ส่วนการรับผลผลิตของศูนย์รวบรวมผลผลิต พบว่า ศูนย์รวบรวมสามารถรับผลผลิตจากอำเภอแม่แตง ได้แก่ กะหล่ำดอก แดงกวา และคะน้า รับผลผลิตจากอำเภอสันทราย ได้แก่ พริก และกะหล่ำดอก และรับผลผลิตผักอินทรีย์จากอำเภอแม่ออน ได้แก่ บร็อกโคลี่ กะหล่ำปลี ผักกาดขาว มะเขือเทศ ถั่วฝักยาว และคะน้า ทางด้านการผลิตในฤดูร้อน ในส่วนของตลาดเกษตรอินทรีย์ในเมือง รับผลผลิตจากอำเภอแม่แตง ได้แก่ กะหล่ำปลี และมะเขือเทศ รับผลผลิตผักอินทรีย์จากอำเภอสันทราย ได้แก่ ถั่วฝักยาว และคะน้า และรับผลผลิตผักอินทรีย์จากอำเภอแม่ออน ได้แก่ พริก บร็อกโคลี่ กะหล่ำดอก กะหล่ำปลี ผักกาดขาว แดงกวา และคะน้า ส่วนการรับผลผลิตผักอินทรีย์จากศูนย์รวบรวมสามารถรับผลผลิตผักอินทรีย์จากอำเภอแม่แตง ได้แก่ กะหล่ำปลี และมะเขือเทศ รับผลผลิตจากอำเภอสันทราย ได้แก่ พริก ถั่วฝักยาว และคะน้า และรับผลผลิตผักอินทรีย์จากอำเภอแม่ออน ได้แก่ พริก บร็อกโคลี่ กะหล่ำดอก ผักกาดขาว และแดงกวา

ทางการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของแผนการผลิตที่เหมาะสม โดยกำหนดให้เพิ่มพื้นที่ในการผลิตขึ้นร้อยละ 20 และเพิ่มปริมาณการรับผลผลิตในฤดูฝน 2 เท่า และเพิ่มปริมาณการรับผลผลิตในฤดูหนาวและฤดูร้อนร้อยละ 50 พบว่า การผลิตผักอินทรีย์ทั้ง 3 ฤดู มีความต้องการพื้นที่เพาะปลูกที่เพิ่มขึ้น และมีผลตอบแทนสุทธิของทุกช่วงฤดูการผลิตเพิ่มขึ้นจากแผนการผลิตที่เหมาะสม โดยการผลิตช่วงฤดูร้อนจะมีผลตอบแทนสุทธิที่เพิ่มขึ้นมากกว่าฤดูฝนและฤดูหนาว คือการผลิตในฤดูร้อนจะมีผลตอบแทนสุทธิเพิ่มขึ้นมากที่สุดจาก 8.45 ล้านบาท เป็น 10.50 ล้านบาท รองลงมาคือการผลิต

ในช่วงฤดูฝนเพิ่มขึ้นจาก 10.03 ล้านบาท เป็น 11.72 ล้านบาท และการผลิตในฤดูหนาวเพิ่มขึ้นจาก 5.84 ล้านบาท เป็น 7.12 ล้านบาท ตามลำดับ ส่วนผลการวิเคราะห์ความอ่อนไหวการเพิ่มปริมาณรับซื้อผลผลิตในฤดูฝน ฤดูหนาว และฤดูร้อน เพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า และร้อยละ 50 ตามลำดับ พบว่าในฤดูฝนกำหนดให้ตลาดในชุมชนรับผลผลิตเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า มีการรับผลผลิตเพิ่มขึ้นทุกชนิด โดยเฉพาะพริกที่รับผลผลิตได้มากกว่า 2 เท่าในอำเภอแม่แตงและอำเภอสันทราย และผักกาดขาวที่รับผลผลิตได้ถึง 3 เท่า ในอำเภอแม่ฮ่องสอน ส่วนการรับผลผลิตในฤดูหนาวและฤดูร้อนที่กำหนดให้รับผลผลิตเพิ่มร้อยละ 50 โดยตลาดในชุมชนสามารถรับผลผลิตเพิ่มได้ทุกชนิด โดยเฉพาะผักกาดขาวที่รับปริมาณผลผลิตได้ถึง 4 เท่า ส่วนในฤดูร้อนตลาดในชุมชนรับผลผลิตได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 50 ในปริมาณผลผลิตทุกชนิด

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรควรมีการวางแผนร่วมกันในระดับกลุ่มผู้ผลิตด้วยกัน เพื่อพิจารณาถึงเงื่อนไขและข้อจำกัดด้านการผลิต และการตลาด เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนค่าขนส่ง และทำให้เกษตรกรมีการผลิตและการจำหน่ายผักอินทรีย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7.2 การวิจารณ์การศึกษา

แผนการผลิตที่เหมาะสมนี้ เป็นการวิเคราะห์แผนการผลิตโดยใช้เครื่องมือทางคอมพิวเตอร์มาช่วยในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งอาจไม่ได้สะท้อนถึงสภาพความเป็นจริง เนื่องจากการนำแผนการผลิตที่เหมาะสมนี้ไปใช้ในการผลิตที่ใช้ได้จริงของเกษตรกรนั้น ต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายๆ ด้าน อาทิ ด้านเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม ด้านการตลาด และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรที่จะสามารถนำแผนการผลิตที่เหมาะสมไปใช้ได้จริง โดยการปรับเข้ากับแผนการผลิตที่มีอยู่เดิม ผลสรุปที่ได้จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรสามารถนำแผนการผลิตที่เหมาะสมไปช่วยในการตัดสินใจในเรื่องการขนส่ง คือ เมื่อต้นทุนในการขนส่งผลผลิตที่ส่งไปยังตลาดใดมีต้นทุนที่สูง เกษตรกรอาจต้องมีการประชุมหรือคุยหารือกัน ในลักษณะของการรวมกลุ่มของผู้ผลิตเพื่อทำการตกลงกันว่า จะทำการผลิตผักอินทรีย์ชนิดใด จำนวนเท่าไร และนำไปจำหน่ายยังตลาดใด เพื่อช่วยลดต้นทุนค่าขนส่ง นอกจากนี้ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการขนส่งของผลผลิต พบว่า เกษตรกรมีการขนส่งในลักษณะของการรวมผลผลิตผักอินทรีย์หลายๆ ชนิดในคราวเดียวกัน ไม่ได้แยกผลผลิตแต่ละชนิดในการขนส่ง ทำให้การคำนวณต้นทุนการขนส่งอาจมีความคลาดเคลื่อนไป และการศึกษาครั้งนี้ไม่ได้ลงรายละเอียดถึงปริมาณผลผลิตขั้นต่ำในการขนส่งผักอินทรีย์ในแต่ละครั้งของกลุ่มเกษตรกร นอกจากนี้การเก็บรวบรวมในส่วนของคุณภาพข้อมูลปริมาณการขนส่ง ปริมาณที่ตลาดรับผลผลิตยังเก็บข้อมูลได้ไม่ละเอียดเท่าที่ควร เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนไม่ได้จดบันทึกการผลิต และการจำหน่าย

ผลผลิตตลอดฤดูการผลิตไว้ ทำให้การนำข้อมูลทางด้านการผลิต ต้นทุนการผลิต และต้นทุนค่าขนส่ง มาใช้ในการวิเคราะห์แผนการผลิตที่เหมาะสมยังไม่ดีเท่าที่ควร

7.3 ข้อเสนอแนะ

1. การผลิตผักอินทรีย์มีแนวโน้มว่าในอนาคตจะมีการผลิตที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากกระแสการรักธรรมชาติ การใส่ใจและดูแลสิ่งแวดล้อม ผู้บริโภคอาจจะมีความต้องการเพิ่มขึ้นดังนั้นประเด็นเกี่ยวกับผักอินทรีย์หรือเกษตรอินทรีย์อาจจะขยายประเด็นออกไปได้อีกหลายประเด็น

2. หากมีผู้ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับการผลิตผักอินทรีย์ ควรมีการเก็บข้อมูลให้ละเอียดที่สุด ทั้งในด้านของต้นทุนการผลิต ปริมาณผลผลิต เพื่อให้ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ไม่ผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนไปจากการผลิตจริง ส่วนด้านการขนส่ง ควรมีการแยกลักษณะหรือผลผลิตในการขนส่งให้ละเอียด เนื่องจากการขนส่งสินค้าทางการเกษตรในแต่ละครั้ง เกษตรกรจะมีลักษณะการขนส่งผลผลิตพืชหลายๆ ชนิดในคราวเดียวกัน ทำให้ยากต่อการนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงต้นทุนการขนส่ง

3. การวางแผนการผลิตผักอินทรีย์โดยใช้ประเด็นของความเสียหายเข้ามาเกี่ยวข้อง ถือเป็นประเด็นที่น่าทำการศึกษาต่อไป แต่เนื่องจากข้อมูลในด้านปริมาณผลผลิตยังไม่มีมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้เป็นรายปี จึงทำให้ขาดข้อมูลที่สามารรถนำมาวิเคราะห์ด้านความเสี่ยงได้ หากในอนาคตมีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว น่าจะทำการศึกษาในประเด็นนี้ได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved